

Микола Руденко

несподівані зигзаги життя

Той, хто знає людей, - розсудливий,
Той, хто знає себе, - освічений,
Той, хто перемагає людей, - сильний,
Той, хто перемагає себе, - могутній,
Хто діє з наполегливістю - вольовий,
Хто не втрачає свою природу – довговічний,
Хто помер, але не забутий, той – безсмертний.

Лао – Цзи

Сторінка 1

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ Миколи Руденка

Сторінка 2

Ставлення партійної номенклатури до інтелігенції

Які чинники сприяли тому, що “вірний комуніст” М.Руденко змінив свій світогляд в бік національного самоусвідомлення?

Сторінка 3

Зміна світогляду

Миколи Руденка

Сторінка 4

**Творчість Миколи
Руденка**

Сторінка 5

**Переведення
літератора у ранг
неблагодійних**

Сторінка 6

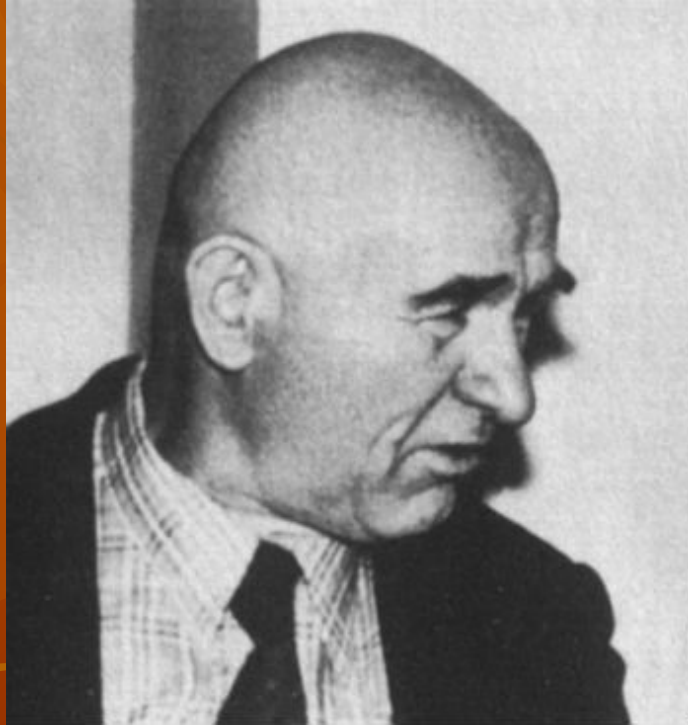
**Створення
Української
Гельсінської Групи**

Микола Руденко

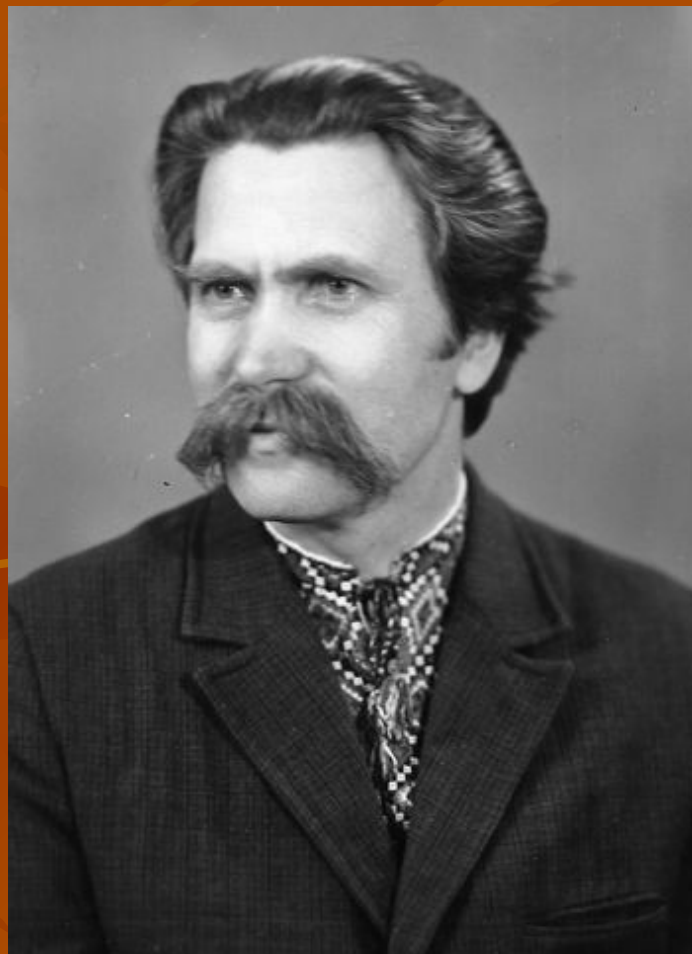
керівник Української
Гельсінської Групи

Петро Григоренко.

Член-засновник
Московської та Української Гельсінських
груп

Левко Лук'яненко

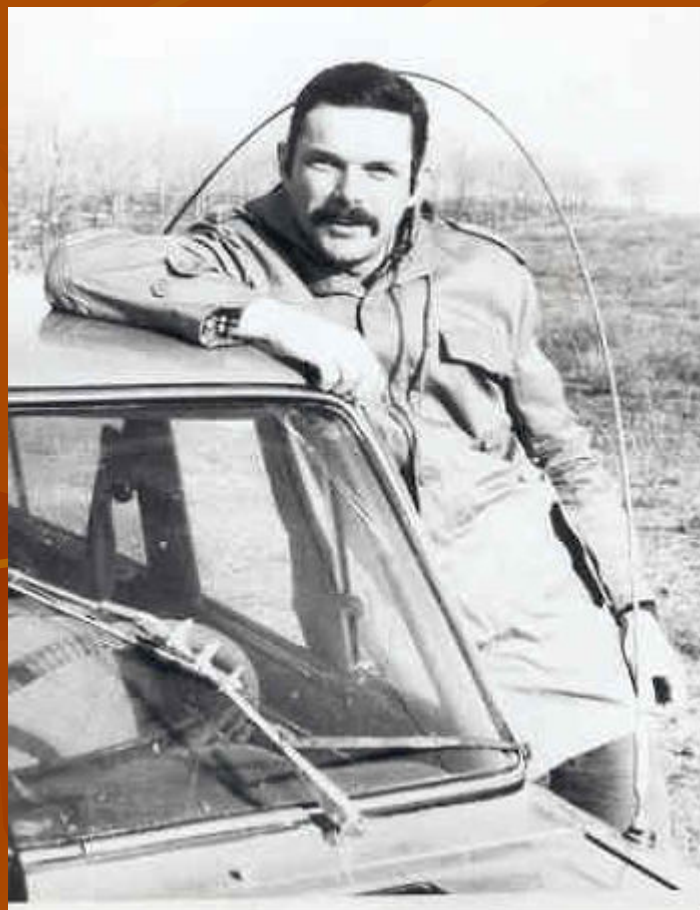
Олекса Тихий

Ніна Строката

Мирослав Маринович

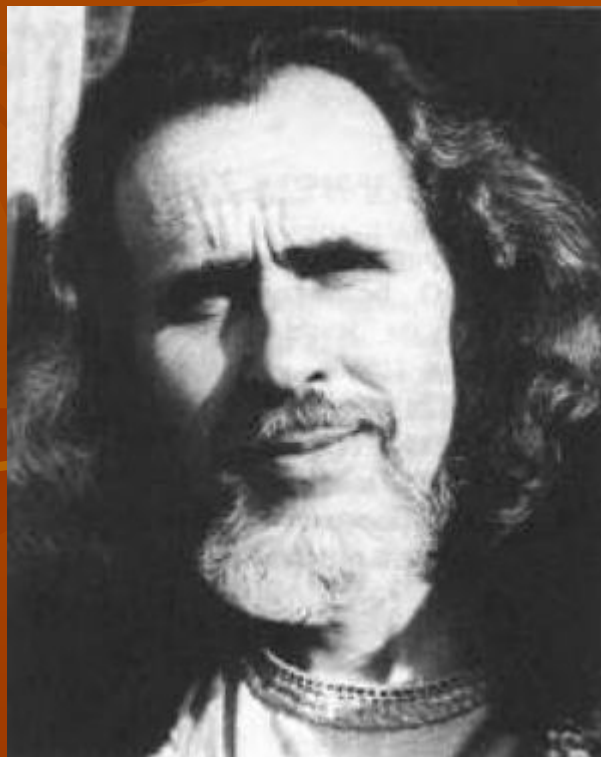

Микола Матусевич

Олесь Бердник

Іван Кандиба

Сторінка 7

Засудження за погляди

Громадяни судді!

Сьогодні перед судом стоїть Слово. Пригадуєте? “Споконвіку було Слово, і Слово було у Бога, і Слово було Бог. Усе через Нього сталося, і без Нього ніщо не сталося, що сталося”.

Так починається Євангеліє від Йоанна.

Як би ми не заперечували ідеалізму, а все ж істина залишилася: людина з'явилася на Землі тоді, коли на Земній кулі з'явилося Слово. Немає Слова — немає людини.

Кажуть, людину створила праця. Але працюють і бобри — звалюють дерева, будують греблі. Позбавити людину праці — рівнозначно з позбавленням її Природи. Помилки тут немає, але немає також і цілковитої правди...

Виступ Миколи Руденка на суді

...Звідси виходить, що вам, громадяни судді, доводиться судити Всесвіт. Ні більше, ні менше! Вам його доводиться судити за те, що він Словом своїм оселився в Людині...

... Наша діяльність — це Слово. І ніщо інше! Така діяльність має дуже нескладну назву: бути Людиною. Не комахою, не безмовною черепахою, а Людиною. Щоб бути Людиною, треба не тільки думати, але й висловлювати свої думки, інакше людина не буде відрізнятися від черепахи.

Тому власне ст. 19 Загальної Декларації прав людини, яку я зачитую з пам'яті, сформульована так:

“Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне висловлення їх. Тут включається право шукати, отримувати і розповсюджувати інформацію будь-якими засобами та незалежно від державних кордонів”.

**За що судили дисидентів –
за переконання чи
за практичну діяльність?**

Сторінка 8

**Переосмислення сенсу
життя.**

Поема “Хрест”

Сторінка 9

**...Вони ростуть мов лісова травиця,
...на кожен палець по керівнику...**

Сторінка 10

**Творчість Миколи
Руденка
в ув'язненні**

Уривок з поезії „Побачення” із збірки „За ґратами”

Мете над дротом
віхола розлуки.
Та в мить,
Коли порідшас імла,
Я бачу:
Ти, кохана, білі руки
До мене
над лісами
Простягла.

Літа скорботи
Змусили достоту
Переконатись:
доки ми живі,
Нас двос (ти і я!) —
Одна істота
Одна особа,
а не різних дві.
І це не просто образ,
Це — природа,
Глибина суть
людей
дерев
зірок...

Ген Шлях Чумацький
Кличе нас дв броду,
Де плине вічність —
Не тюремний строк.

Неначе сніг,
Порозгрібавши зорі,
Іду,
вдивляючись в живі світи
Ось двос серед неба
в непокорі
Стоять обнявшись...
Глянь:
це я і ти.

Ми — дві зорі,
Що кидають проміння,
Яке життя продовжусь
В лісах.
А ті,
розлучені, —
Лише насіння
Світл,
Що пооднались в небесах.

Бо для живих світів
Жіноча врода —
Однаково,
Що для пустель вода.
Бо ми —
два ока,
Котрими природа
Довкіл
Творіння власні огляда.

Коли б і нас,
небесних,
розлучили —
Загинули б не тільки
Ти і я:
Не вийшло б сонце
На альпійські схили,
Спишилася б
Дніпрова течія.

В підземний світ
Ельбрусу та Говерлі
Попадали б
Вершини снігові,
Кати й тюремцики —
І ті б померли,
Бо серце світу —
Дві душі живі.

Дві,
що в одну злились.
Одна особа,
Яка, роздвоївшись,
Знайшла злиття...
Розлука —
Єдності жорстока проба,
Як проба нервів —
Віхоли виття.

...Мете над світом
Віхола розлуки.
Та в мить,
Коли порідшас імла,
Я бачу:
Ти, кохана білі руки
До мене
над лісами
Простягла.

Сторінка 11

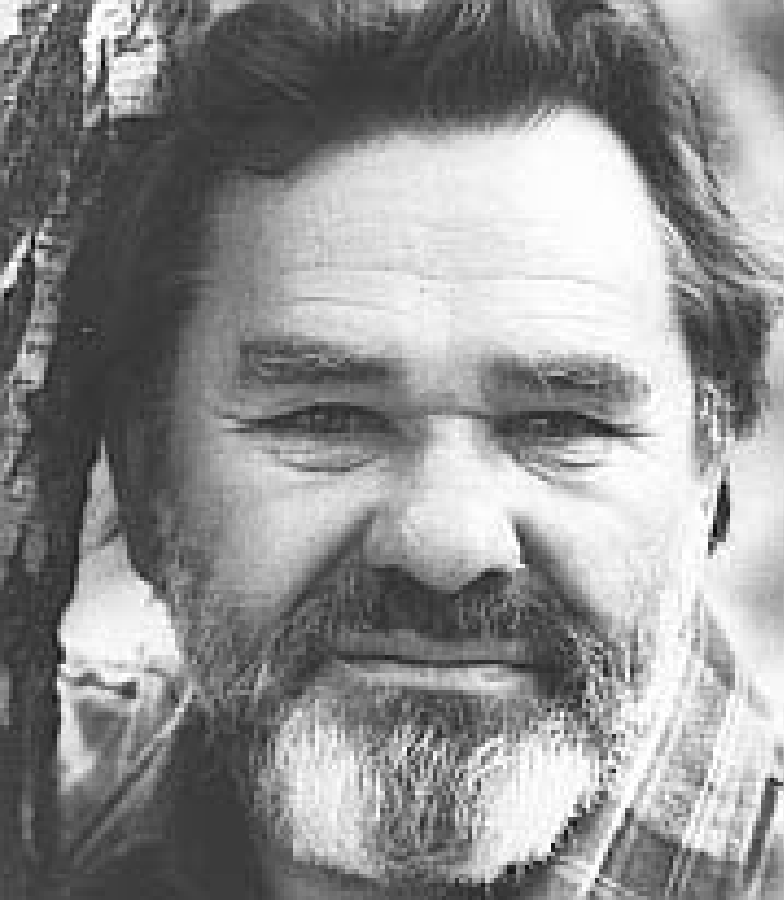
**“ ...І буде син, і буде мати
І будуть люди на Землі”**

- Звільнений з заслання грудні 1987, але виявилось, що повертатися нікуди: київську квартиру після арешту дружини влада конфіскувала. Руденко з дружиною виїздить у кінці 1987 до Німеччини, потім до США. Працює на радіостанціях „Свобода“ і „Голос Америки“. 1988 позбавлений радянського громадянства. Очолив Зарубіжне представництво УГГ, потім Української Гельсінкської Спілки.
- 1988 Філадельфійський освітньо-науковий центр визнав Руденко „Українцем року“ – за непохитну стійкість в обороні національних прав українського народу і його культури.
- 1990 обраний Дійсним членом Української Вільної Академії Наук (США).
- Лауреат літературної премії Українського фонду культури ім. В.Винниченка 1990р.
- У вересні 1990 року Руденко повернувся до Києва. Відновлений у громадянстві, реабілітований.

Указом Президента України Л.Кучми від 19 грудня 2000 р. Руденку Миколі Даниловичу "за активне і послідовне відстоювання ідеї побудови незалежної Української держави, багаторічну плідну правозахисну і літературну діяльність" присвоєно звання Герой України з врученням ордена Держави.

Його творчість і правозахисна діяльність були високо поціновані міжнародною громадськістю і в незалежній Україні. Йому присвоєно високе звання Герой України, він дійсний член Української вільної академії наук (Нью-Йорк), почесний член французької та японської секцій ПЕН-клубу, лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка та літературної премії ім. Володимира Винниченка, нагороджений бойовими нагородами.

Помер Микола Данилович Руденко 1 квітня 2004 року.
Похований на Байковому кладовищі у Києві.

**Вірю: розум темне зло поборе,
Вірю: звір в людині перегра...
Не боронь з душі твоєї, море,
Зачерпнути сили і добра.**